

Млинівський технологічно-економічний фаховий коледж
Інструкційна картка № 1
для проведення практичного заняття
з дисципліни «Банківські операції»

Тема: Порядок створення комерційного банку.

Робоче місце: аудиторія

Тривалість заняття: 80 хвилин

Мета проведення заняття: Ознайомити студентів з основними етапами створення комерційного банку, включаючи процес реєстрації, формування статутного капіталу та отримання банківської ліцензії. Розвинути розуміння нормативних вимог та регуляторних актів, які визначають порядок створення банківських установ в Україні. Розвинути критичне мислення при аналізі ризиків та фінансових показників, що впливають на створення нового банку.

Актуальність: тема є важливою для майбутніх фінансистів, економістів і банкірів, оскільки дає змогу зрозуміти основні етапи створення банку, від підготовки бізнес-плану до отримання ліцензії та початку операційної діяльності.

Матеріали та обладнання:

1. Інструкційна картка
2. ПК

Правила охорони праці: відповідно до інструкції з ОП та БЖД

Основні теоретичні відомості та вказівки до практичної роботи:

Для реєстрації комерційного банку в Україні, пакет документів має відповідати вимогам, визначеним **Законом України «Про банки і банківську діяльність»** та нормативними актами Національного банку України (НБУ). Згідно з чинним законодавством, для реєстрації банку в НБУ необхідно подати наступні документи:

1. **Заява про реєстрацію банку.**
2. **Установчий договір** (для банків, які створюються як акціонерні товариства, це може бути рішення про створення банку).
3. **Статут банку.**
4. **Протокол установчих зборів.**
5. **Бізнес-план** (розрахунки і обґрунтування діяльності банку на перші 3 роки).
6. **Копія звіту про результати підписки на акції** (для акціонерних товариств).
7. **Документи, що підтверджують формування статутного капіталу:**
 - о Копії платіжних документів про внески до статутного капіталу.
 - о Звіт незалежного аудитора про перевірку джерел походження коштів.
8. **Документ, що підтверджує наявність приміщення** (договір оренди або документ про власність).
9. **Відомості про керівний склад банку** (рішення щодо призначення керівників, їх кваліфікаційні документи).

Мінімальний розмір статутного капіталу: Відповідно до **Закону України «Про банки і банківську діяльність»**: Мінімальний розмір статутного капіталу для новоствореного банку становить **200 млн грн**.

Для отримання банківської ліцензії банк має виконати наступні вимоги:

1. **Фінансові вимоги:**

- о Забезпечити сплату статутного капіталу в повному обсязі, відповідно до встановленого мінімуму (не менше 200 млн грн).
- о Надати звіт незалежного аудитора про походження коштів, внесених до статутного капіталу.

2. **Організаційні вимоги:**

- о Мати затверджену організаційну структуру з кваліфікованими керівниками, що відповідають вимогам НБУ (досвід роботи, кваліфікація, репутація).
- о Забезпечити наявність внутрішніх положень та процедур щодо управління ризиками, обслуговування клієнтів та ведення бухгалтерського обліку.

3. **Технічні вимоги:**

- о Наявність сучасної **комп'ютерної техніки та програмного забезпечення**, яке дозволяє автоматизувати банківські операції, забезпечити безпеку даних та належний рівень обслуговування клієнтів.
- о Забезпечення функціонування системи управління інформаційною безпекою (захист від кібератак та шахрайства).

4. **Юридичні вимоги:**

- о Надання всіх необхідних документів для ліцензування, включаючи положення про внутрішній контроль та аудит, процедури боротьби з відмиванням грошей.
- о Виконання всіх законодавчих вимог та нормативних актів НБУ, зокрема, з питань фінансового моніторингу.
- **Номінальна вартість акції** - це її фіксована вартість, зазначена в статуті компанії.
- **Ціна продажу акції** може бути вищою за номінальну вартість, що і призводить до отримання емісійного доходу.
- **Привілейовані акції** зазвичай мають перевагу перед звичайними акціями при розподілі дивідендів або ліквідації компанії.

АКТИВНІ Й ПАСИВНІ ОПЕРАЦІЇ КОМЕРЦІЙНОГО БАНКУ

Актив	Пасив
<i>Грошові активи:</i> Кошти в касі. Кошти на кореспондентському рахунку в НБУ. Кошти на кореспондентських рахунках в інших банках (на рахунках НОСТРО).	<i>Власні ресурси:</i> Статутний фонд. Резервний фонд. Страховий фонд. Фонди економічного стимулювання. Інші фонди спеціального призначення. Нерозподілений прибуток
<i>Кредитний портфель:</i> Усі кредити, видані юридичним особам у національній та іноземній валюті (в тому числі прострочені та пролонговані). Всі кредити, видані фізичним особам (в тому числі прострочені та пролонговані). Міжбанківські кредити надані у тому числі прострочені та пролонговані)	<i>Залучені ресурси:</i> Кошти вкладників (юридичних та фізичних осіб) на рахунках до запитання (поточних, депозитних). Кошти банків-кореспондентів на кореспондентських рахунках, відкритих у даному банку (на рахунках ЛОРО). Кошти вкладників на строкових депозитних рахунках. Депозити, залучені від інших банків
<i>Інвестиційний портфель:</i> Вкладення в державні цінні папери Вкладення в корпоративні цінні папери Вкладення в статутні фонди дочірніх підприємств та організацій	<i>Позичені ресурси:</i> Кредити, отримані від інших банків Кредити, отримані від НБУ Боргові цінні папери банку (облігації)
<i>Інші активи:</i> Основні засоби, товарно-матеріальні та нематеріальні активи	

Хід роботи:

Виконати завдання в програмі **Online Test Pad**.

Завдання 1. До територіального управління НБУ для реєстрації Комерційного банку надійшли такі документи:

- 1) заява про реєстрацію банку;
- 2) установчий договір;
- 3) статут банку;
- 4) протокол установчих зборів;
- 5) бізнес-план;
- 6) копія звіту про результати підписки на акції;
- 7) договір про оренду приміщення терміном на два роки;
- 8) копії платіжних документів про сплату внесків до статутного капіталу.

Визначте:

1. Достатність документів для реєстрації комерційного банку.
2. Яке рішення прийме територіальне управління НБУ після розгляду пакета документів.

Завдання 2. До територіального управління НБУ надійшов повний пакет документів для реєстрації регіонального комерційного банку. Копії платіжних

документів про сплату внесків до статутного фонду свідчать, що платежі здійснені у сумі 200 млн. грн.

Вкажіть:

1. Яке рішення може бути прийняте управлінням НБУ.
2. В яких випадках НБУ може відмовити у державній реєстрації банку.

Завдання 3. До НБУ надійшло від комерційного банку клопотання про видачу банківської ліцензії. Згідно з поданими документами встановлено, що банк забезпечений комп'ютерною технікою недостатньою мірою.

Вкажіть:

1. Яке рішення буде прийняте НБУ щодо надання банківської ліцензії.
2. Дотримання яких умов надає банку право отримати банківську ліцензію.

Завдання 4.

Комерційний банк здійснив емісію звичайних акцій загальною кількістю 8000 тис. шт. номінальною вартістю 20 грн., привілейованих акцій загальною кількістю 200 тис. шт. номіналом 20 грн. Із загальної кількості емітованих акцій 1500 тис. звичайних акцій були продані за ціною 24 грн. за одну акцію, 80 тис. привілейованих акцій були продані за ціною 30 грн. за акцію. Визначте розмір статутного капіталу банку та розмір його емісійного доходу.

Завдання 5.

На основі показників, наведених нижче у тис. грн., побудувати умовний баланс банку:

- 1. Статутний капітал 7500
- 2. Нерозподілений прибуток 5572
- 3. Кошти в касі та на коррахунку в НБУ 8808
- 4. Кошти, на коррахунках в інших банках 68607
- 5. Залишки на поточних рахунках клієнтів банку 40009
- 6. Переоцінка основних засобів 25
- 7. Цінні папери на продаж 7886
- 8. Кредити та заборгованість клієнтів 20377
- 9. Кошти інших банків, розміщені на коррахунку банку 40754
- 10. Капіталізовані дивіденди 4200
- 11. Резерви 839
- 12. Довгострокові вкладення в дочірні установи 153
- 13. Основні засоби та нематеріальні активи 1083
- 14. Боргові цінні папери, емітовані банком 1552
- 15. Нараховані доходи до отримання 964
- 16. Нараховані витрати до сплати 408
- 17. Інші активи 559
- 18. Інші зобов'язання 7128
- 19. Вклади та строкові депозити 450

Після заняття студент повинен знати:

1. Основні законодавчі акти, що регулюють створення банків в Україні;
2. Класифікацію банків;
3. Основні етапи створення банку;
4. Перелік необхідних документів для реєстрації банку;

5. Вимоги НБУ для реєстрації та ліцензування банку;
Після заняття студент повинен вміти:

1. Визначати тип банку;
2. Скласти перелік документів;
3. Аналізувати документи;
4. Оцінювати фінансові вимоги;
5. Розуміти процедуру отримання банківської ліцензії.

Ці знання допоможуть студенту розуміти не лише теоретичні аспекти, а й практичні кроки, необхідні для створення та функціонування комерційного банку.

Контрольні питання:

1. Хто може бути учасниками комерційного банку?
2. Які установчі документи необхідно подавати до органів НБУ при реєстрації комерційного банку?

Література:

1. Інструкції про порядок регулювання діяльності банків в Україні. –Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0149500-18#Text>.
2. Закон України Про банки і банківську діяльність[Електронний ресурс] : (Відомості Верховної Ради України (ВВР), 2001, № 5-6, ст.30) зі змінами та доповненнями. –Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2121-14#Text>
3. Банківські операції : навч. посібник / Укладач Л. А. Сковира. – К. : Аграрна освіта, 2010. – 371 с.
4. Кравченко В. П. Банківські операції [Текст] : [навч. посібн.] / Кіровоград. нац. техн. ун-т ; [уклад.] : В. П. Кравченко, Л. М. Фільштейн. – Кіровоград : РВЛ КНТУ, 2012. – 334 с.
5. Кузнецова С. А. Банківська система : у схемах і таблицях [Текст] : навч. посібн. / С. А. Кузнецова, Т. М. Болгар, З. С. Пестовська ; Дніпропетр. ун-т ім. Альфреда Нобеля. – Дніпропетровськ : Дніпропетр. ун-т ім. Альфреда Нобеля, 2012. – 319 с.